Verslag Stuurgroep Marineterrein Amsterdam

VERTROUWELIJK

Datum: 1 maart 2017, 13.00 - 14.30 uur
Locatie: Marineterrein, Voorwerf, gebouw 001
Aanwezig: [redacted]
Afwezig: [redacted]
Verslag: 7 maart 2017, v1, CONCEPT

1. **Vaststelling agenda & verslag 11 januari 2017**

Het eerste agendapunt is het bestuurlijk overleg dat op 22 maart staat gepland. Het gebiedsconcept moet nog worden bezegeld door de bestuurders. Verder staan in deze bijeenkomst van stuurgroepleden de ruimtelijke strategische condities centraal die zijn opgesteld door een tijdelijk projectteam bestaande uit Ruimte & Duurzaamheid, de rijksbouwmeester en [redacted]. Tijdens de laatste stuurgroep is geconstateerd dat het concept de goede richting opgaat en is er een aantal opmerkingen gemaakt. Deze opmerkingen zijn in de nadere studie opgepakt. Tot slot is er behoefte aan een uiteenzetting van het verdere proces.

Naast het verslag van de stuurgroep op 11 januari 2017 is er een gespreksnotitie uitgedeeld van het gesprek dat is gevoerd op 1 februari 2017. Beide verslagen worden in de volgende stuurgroep (17 mei) besproken.

2. **Bestuurlijk Overleg**

De agenda was destijds: waar staan we nu en de toelichting van het gebiedsconcept. De toelichting van het gebiedsconcept moet kort en helder zijn. Het beslispunt dat wordt voorgelegd is of de bestuurders het ermee eens zijn dat een internationaal innovatiemilieu een goede toekomstrichting is voor het Marineterrein Amsterdam. De leden van de stuurgroep vragen om ook aan te geven wanneer een besluit in de gemeenteraad is voorzien en in de presentatie het planvormingsproces als apart kopje op te nemen. De presentatie hoeft niet vooraf besproken te worden met de stuurgroep. [redacted] verwacht geen inhoudelijke discussie. Mogelijk wel een aantal aandachtspunten. [redacted] vraagt zich af wat deelnemers aan Bestuurlijk Overleg krijgen ter onderbouwing voor dat besluit? Dat is het stuk dat eerder is verstuurd voor 1 februari 2017.

[redacted] checkt of wethouder Ollongren erbij is. Algemeen wordt het zinvol bevonden dat Ollongren erbij is.

3. **Nota van Uitgangspunten - Ruimtelijke strategische condities**

- Er wordt <u>kennis genomen</u> van de ruimtelijke strategische condities.

In algemene zin wordt gesteld dat met de notitie antwoord is gegeven op een aantal van de vragen zoals gesteld in de stuurgroepbijeenkomst van 11 januari 2017. Tegelijkertijd roept deze notitie ook

vervolgvragen en reacties op. De navolgende reacties wordt in dit verslag puntsgewijs en op hoofdlijnen aangehaald waarbij de opmerkingen zijn gegroepeerd.

Volgens [redacted] passen de uitwerkingen in de lijn die we hebben besproken. Prima. [redacted] stelt voor als aanvulling om fietsvoorzieningen te situeren aan de rand van het terrein. Dit zou tegemoet komen aan het campus idee. [redacted] merkt verder een aantal kanttekeningen op. De bewoners hoeven wat RvB betreft geen werknemers te zijn van het terrein. [redacted] vraagt verder aandacht voor de beleidskaders met betrekking tot tijdelijke woonvormen. Shortstay et cetera ligt gevoelig. Waar het in het stuk om bouwhoogtes gaat mist [redacted] de variatie. De hoogte zou ook hoger kunnen dan de 20 meter van het Scheepvaartmuseum. Innovatie wordt in het stuk vaak in één adem genoemd met Defensie. Dat mag, maar moet niet een voorwaarde zijn. [redacted] vindt het tot slot jammer dat er geen andere mogelijkheden zijn verkend dan het bestemmingsplan en de omgevingswet. Het is een bijzonder gebied waar het volgens [redacted] ook anders geregeld kan worden. [redacted] ziet graag een uitwerking van de voor- en nadelen van de verschillende varianten.

[redacted] merkt het volgende op. In het stuk leest hij dat er tijdig met Defensie om tafel moet. Dat gebeurt half maart. Het is goed dat we dan helderheid verschaffen over het vertrek van Defensie [dat wil zeggen de planning van Werving en Selectie en de functie die op het terrein blijft in de Noordoost-hoek]. [redacted] stemt in met [redacted] wat betreft het achterblijven van een innovatieve tak van Defensie. Momenteel ziet [redacted] geen club die zich hier zou willen vestigen. [redacted] bevestigt dat het ook afgekaatst in het bestuurlijk overleg dat Defensie hier iets met innovatie gaat doen. Als we iets hebben, dan bellen we wel, licht [redacted] toe. [redacted] uit naar aanleiding van gesprekken met defensiepersoneel haar zorgen over het achterblijven van functies die ook ruimtes vragen in de tijdelijke overgangssituatie, waar gegeten, gesport en geslapen dient te worden op het terrein. Geconcludeerd wordt dat er een goede plek moet komen voor de functie die achterblijft. Die functie dient echter niet ten koste te gaan van de uitstraling van het terrein.

[redacted] merkt het volgende op. Het stuk geeft antwoord op een flink aantal vragen. [redacted] vraagt zich af wat dit voor stuk is in relatie tot de bouwstenen? [redacted] licht toe dat we uit dit stuk gaan putten en dat het geen functie heeft op zichzelf. [redacted] is het verder eens met [redacted] wat betreft het wonen. In het stuk wordt beschreven dat er spelregels moeten komen met betrekking tot het wonen, maar dat levert ook politieke vragen op. Als je zoveel mogelijk 'normaal' opschrijft, krijg je minder vragen, is de ervaring van [redacted]. Idem voor de accenten in bouwhoogtes die in het stuk geadviseerd worden. PvR vraagt zich af waar die accenten dan zouden zijn en hoeveel? Als dit bij de markt wordt uitgezet, krijgen we ook dergelijke vragen. Hoogte betekent tevens kritiek en discussie. Wees concreet daarin. Het lastigste vindt [redacted] de brug door het Oosterdok. In de ontwerpen wordt de suggestie gewekt dat er meerdere mogelijkheden zijn. Dat is geen handige vorm van presenteren en lijkt niet vanuit uitvoerbaarheid te zijn gemotiveerd. Het stuk lijkt daardoor op sommige punten op een ontwerpersdroom. De Museumhaven en Charterhaven liggen vol met fanatieke partijen en daar trek je niet zomaar een lijn doorheen. Algemeen wordt bevonden dat het handiger is om een zoekgebied te definiëren waar een brugverbinding zou kunnen ontstaan. [redacted] vraagt of we ideeën hebben over de schaal van de eindgebruikers. Mag er iemand komen die zegt: het bouwveld aan de Dijksgracht is van mij? In algemene zin merkt de stuurgroep op dat dit niet zou moeten kunnen. Dit zou vastgelegd moeten worden. Als je diversiteit beschrijft, moet je ook kunnen beschrijven wat daarmee bedoeld wordt. Wat is je minimum voor diversiteit en hoeveel vierkante meter ken je maximaal toe aan

CONCEPT

iemand? Investeerders zijn dominant en we moeten afspreken wat we de maximale grenzen vinden om de minimale diversiteit te garanderen.

[redacted] geeft de volgende reacties. De mensen die hier werken moeten we kunnen huisvesten. [redacted] ziet wonen daarom liever niet losgekoppeld maar juist óók in het kader van het innovatiemilieu. Graag uitzoeken wat er in het milieu nodig is aan wonen en dan verder invullen. [redacted] reageert dat er een grote kans ligt om iets bijzonders te creëren als er wordt gereageerd op de vraag naar woningen voor hoogopgeleide jongeren. [redacted] merkt op dat we er voor moeten waken dat het een elitaire commune wordt.

[redacted] vervolgt zijn reactie. [redacted] zou graag zien dat de andere kant van het spoor ruimtelijk meer betrokken wordt. De hoogteaccenten zouden niet precies benoemd moeten worden, maar ook worden meegegeven als onderzoeksvraag. Er wordt geconcludeerd dat geen van de stuurgroepleden is overtuigd van de voorgestelde bouwhoogtes [redacted] vindt het verder lastig om het stuk in relatie tot het innovatiemilieu te beoordelen. Wat maakt het speciaal voor juist dit innovatiemilieu en wat maakt het anders? [redacted] ziet nog onvoldoende randvoorwaarden richting een NvU.

[redacted] vindt het ijzersterk dat het is aangedurfd om keuzes te maken in de basis voor het gebied. [redacted] merkt het volgende op. Als je het hebt over condities, heb je het ook over proces. Als het lukt moet je hier iets over kunnen zeggen. Ook de risico's die in die condities zitten. Wat is een innovatief milieu en wat heb je daar conditioneel voor nodig? Heb je daar een (aantal) drivers of symbolen voor nodig? De randvoorwaarden waaronder het mogelijk wordt dat je zo een milieu kunt aantrekken en accommoderen en dat je flexibel kunt blijven, werken ook door tot de ruimtelijk aspecten. [redacted] reageert dat er idealiter ruimtelijke, programmatische en organisatorische condities worden uitgewerkt voor het Marineterrein specifiek én voor het innovatiemilieu hier. Dus enerzijds condities die gelden voor het terrein ongeacht wat hier komt, omdat ze als het ware de eigenheid en bijzonderheid van het Marineterrein borgen, en anderzijds condities die nodig zijn voor het gewenste innovatiemilieu. Wat betreft de ontwerpen deelt [redacted] met [redacted] dat mensen studies als deze allemaal op hun eigen manier lezen. Het draagt het gevaar in zich dat mensen het lezen als een eindbeeld. Die disclaimer moet keihard aan het begin worden neergelegd. Het aspect duurzaamheid vindt [redacted] verder ongelooflijk belangrijk. Er staan nu twee uitgangspunten in: circulariteit en natuurinclusief bouwen en vervolgens een hele lijst met aanbevelingen. Je moet bedenken wil je dit allemaal of één specifiek ding uitlichten en dat wordt het verhaal over Marineterrein. Het lijstje klopt, maar als je innovatief wilt zijn, zou dat ook op het gebied van duurzaamheid moeten gelden. [redacted] stelt zich voor dat één van de dingen die vastgelegd kunnen worden bijvoorbeeld de snelle internetverbinding is. Dat zou enorme meerwaarde bieden. [redacted] reageert dat we bij voorkeur vastleggen wat we minimaal gaan doen, bijvoorbeeld een smart grid, in plaats van wat we precies gaan doen. De wereld is in ontwikkeling en dat willen wij constant kunnen uitdagen. [redacted] biedt aan om regelgeving en beleid met betrekking tot de bouwhoogtes concreet uit te laten zoeken. Naast wat kan en mag, moeten we ook bepalen wat we willen.

[redacted] bedankt de stuurgroepleden en [redacted] voor de reacties. [redacted] heeft begrepen van [redacted] dat een innovatiedistrict als een goede stad is. Verder was niemand die we tot nu toe hebben gesproken heel concreet in de ruimtelijke uitwerking van een innovatiemilieu. Ook zoeken we nog naar wat voor governance je nodig hebt om mensen te binden aan je ambities. Hier gaan we de komende

maanden dus mee aan de slag. [redacted] schrijft de komende maand aan een conceptversie om tot een samenhangend verhaal te komen. Er staan volgens [redacted] genoeg voorwaarden in de bibliotheek die inmiddels is ontstaan aan bouwstenen.

Er ontstaat verder een discussie over het juridisch planologisch kader. [redacted] betwijfelt of het bestemmingsplan het enige instrument is. [redacted] heeft ook goede ervaringen met het stedenbouwkundig kader. [redacted] merkt op dat het omgevingsplan ook geschikt lijkt. [redacted] vindt dit te vaag, omdat we in 2018 zeker willen weten dat we kunnen ontwikkelen. Het omgevingsplan is er dan nog niet. EA vind het interessant om verschillende opties in kaart te brengen. [redacted] vindt dit echter te rommelig en ontwikkelt het gebied liever op een redelijk klassieke manier. [redacted] reageert dat we hebben bedacht dat we een innovatieve manier willen, ook in faseringen en flexibiliteit. Dan is de vraag: volstaat het bestemmingsplan? [redacted] stelt voor om uit te zoeken wat de voor- en nadelen en risico's zijn van de verschillende opties. Binnen twee weken heeft [redacted] een eerste aanzet.

4. Planvormingsproces en management

Het eindproduct moet volgens [redacted] in lijn zijn met het Amsterdamse plaberum. Over het algemeen heerst de indruk dat het aanbieden van een volledige Nota van Uitgangspunten aan de gemeenteraad, zoals beschreven wordt in het plaberum, niet voor de zomer wordt gehaald. Er is behoefte aan een samenhangend verhaal en een processchema wanneer welke stappen worden gezet.

[redacted] licht toe dat het concept zoals we dat nu als basis hebben staan, onvoldoende is uitgewerkt om een projectbesluit te nemen zoals we dat gewend zijn binnen de gemeente. Er moeten extra stappen worden gezet, ook om een financiële vertaling te maken. Het is meer haalbaar om een rondje langs bestuurders te doen met wat er nu ligt, om vervolgens uit te werken met wie we samenwerken en onder wat voor samenwerkingsovereenkomst. [redacted] licht toe dat bijvoorbeeld voor de aankoop door de gemeente echt een volledig product nodig is. [redacted] beaamt dat wat we nu hebben volstaat voor het principebesluit en ziet het als een product om steun op te halen. Parallel daaraan kan het projectbesluit worden voorbereid. Participatie start je na het principebesluit.

Er is discussie over de status van de strategienota uit 2012 en het bijbehorende raadsbesluit over de Bestuursovereenkomst uit 2013 [redacted] geeft aan dat alsnog een principebesluit (fase 1 plaberum) moet worden genomen.

[redacted] licht afsluitend de volgorde toe: het principebesluit gaat naar het college. DB stadsdeel moet hierin worden meegenomen. Het college is bevoegd om het principebesluit vrij te geven voor inspraak. Gelijktijdig gaat het principebesluit naar de raadscommissie. Ondertussen start de inspraak. Daarna gaat alles opnieuw als een volledig pakket (projectbesluit) naar de gemeenteraad en het college. Bij voorkeur gebeurt dit allemaal voor de verkiezingen gemeente Amsterdam.

CONCEPT